

Større erstatninger ved personskader fra 1. juli 2002

af Lisbeth Rasmussen

Lisbeth Rasmussen
lr@forsikringenshus.dk

Den 1. juli 2002 ændres loven om erstatningsansvar. Ændringen betyder en væsentlig forhøjelse af de erstatninger, der udbetales i forbindelse med personskader.

I konsekvens heraf kommer præmiestigninger på en række forsikringer.

Den nedsatte arbejdsgruppes kommissorium

I 1998 besluttede Justitsministeriet at nedsætte en arbejdsgruppe til overvejelse af en revision af erstatningsansvarsloven.

Arbejdsgruppens kommissorium var et ”servicetjek” af erstatningsansvarsloven fra 1984 særligt med henblik på at vurdere, om der var behov for at forhøje de erstatningsbeløb, som udbetales ved personskade og ved tab af forsøger. Arbejdsgruppen blev anmodet om at overveje behovet for at ændre kapitaliseringsfaktoren ved udmåling af erstatning for tab af erhvervsevne både med henblik på en generel forhøjelse af erstatningerne, men også med henblik på en mere individuel erstatningsberegning. Det blev tilkendegivet, at målet var, at de skadelidte får en rimelig dækning

for det lidte tab, at erstatningsbeløbene i Danmark er i god overensstemmelse med erstatningerne i andre EU-lande og de øvrige nordiske lande, og at der er en rimelig overensstemmelse med erstatningerne efter arbejds-skadesikringsloven.

En anden hovedopgave var at vurdere, om erstatningsansvarsloven fra 1984 i nogle tilfælde medfører en urimelig forskelsbehandling af visse grupper af skadelidte, og om beregningskriterierne i givet fald kunne udformes mere hensigtsmæssigt.

Endvidere skulle arbejdsgruppen vurdere, om der ved lovgivning burde gennemføres en forhøjelse af godtgørelsesbeløbene ved retsstridige person- og ærekrænkelser m.v. (tort).

Cand. jur. **Lisbeth Rasmussen** er kontorchef ved F&P Forsikring & Pension.

Endelig skulle arbejdsgruppen overveje, om der var behov for at ændre i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, således at den erstatning for personskade, som staten yder i medfør af denne lov, ikke længere skulle være subsidiær i forhold til andre ydelser.

Arbejdsgruppen fik derudover efter kommissoriet adgang til at tage andre spørgsmål op vedrørende erstatningsansvarslovens regler om personskadeerstatning. Det lå dog uden for arbejdsgruppens kommissorium at overveje ændringer af lovens grundlæggende principper, f.eks. princippet om at skadelidtes tab omregnes til et kapitalbeløb.

Betænkning I383/2000 og L143

Arbejdsgruppen afgav betænkning i 2000. Betænkningen består af en flertalsudtalelse og en mindretalsudtalelse fra Bo von Eyben.

Et enigt Folketing vedtog den 31. maj 2001,

L143. Loven er i overensstemmelse med flertallets udkast i betænkningen. Den væsentligste del af loven – ændringen af erstatningsansvarsloven – træder i kraft 1. juli 2002. Den del af L143, som vedrører ændringer af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser og forhøjelsen af tortgodtgørelsen til ofre for sædelighedsforbrydelser, trådte dog i kraft 1. januar 2002.

Hovedelementerne i ændringen i erstatningsansvarsloven

Stigning i erstatnings- og godtgørelsesniveauet

Som nævnt var baggrunden for ændringen af loven hovedsageligt et ønske om et højere erstatnings- og godtgørelsesniveau. Og generelt er erstatnings- og godtgørelsesniveauet blevet hævet. Dette er sket dels ved at hæve konkrete beløbssatser, dels ved at forhøje kapitaliseringsfaktoren, som anvendes ved

Tabel 1: Skematisk oversigt over ændring af beløbssatser		
	Satser 1. januar – 30. juni 2002	Satser 1. juli - 31. januar 2002
Svie og smerte	180 kr. pr. sengeliggende dag 80 kr. pr. oppegående dag Maksimalt 26.500 kr.	135 kr. pr. dag. Maksimalt 51.500 kr.
Méngodtgørelse ved 100%'s invaliditet	Som hovedregel maksimalt 354.500 kr., i særlige tilfælde forhøjes til 424.500 kr.	Som hovedregel maksimalt 590.500 kr., i særlige tilfælde forhøjet til 708.000 kr.
Maksimum årsløn ved beregning af erhvervsevnetab	620.000 kr.	Findes ikke længere.
Årsløn for personer under 15 år	Findes ikke. Erhvervsevnetabserstatningen opgøres på grundlag af méngodtgørelsen.	Årslønnes udgør 284.500 kr.
Tab af forsørger	Godtgørelsen udgør som udgangspunkt mindst 398.000 kr.	Godtgørelsen udgør som udgangspunkt mindst 663.500 kr.
Maksimum for erhvervsevnetabserstatning	3.720.000 kr.	6.200.500 kr.
Overgangsbeløb	Findes ikke.	111.000 kr.

beregning af erhvervsevnetabserstatning, fra 6 til 10. Dertil kommer nyskabelsen, et ”overgangsbeløb” til efterladte.

Det er vurderingen i forsikringselskaberne, at personskadeerstatningerne i gennemsnit vil stige til cirka det dobbelte, men der er meget store udsving.

Ændring i opgørelse af tab af erhvervsevne for unge og hjemmearbejdende

Erstatningsansvarslovens § 8 vedrører personer, som ikke har en årløn – og som på den baggrund får erstattet erhvervsevnetabet på grundlag af méngraden.

Lovændringen begrænser væsentligt de persongrupper, hvor dette er tilfældet. Efter 1. juli er det således kun børn under 15 år, som

er omfattet af § 8 – for alle andre, herunder hjemmearbejdende og unge mellem 15 og 18 år, skal erhvervsevnetabserstatningen opgøres efter §§ 5-7. Det betyder, at der for disse personer – skønmæssigt – skal fastsættes en årløn som et udtryk for den økonomiske værdi af skadelidtes arbejdskraft på skadestidspunktet. I betænkningen er det tilkendegivet, at man for hjemmearbejdende kan anvende ”vikarprincippet” – det vil sige udgifterne til at få andre til at udføre arbejdet. Det er vedrørende skadelidte, som er under en egentlig erhvervsrettet uddannelse, angivet, at årlønnen for nyuddannede kan lægges til grund. Er der ikke grundlag for at skønne over årlønnen, for eksempel fordi skadelidte går i gymnasiet, vil normal-årlønnen kunne anvendes.

Eksempler på erstatninger før og efter lovændringen

14-årig skoleelev med alvorlig hjernerystelse

Eleven påkøres af en bil. Efter skaden vurderes det varige mén til 20 pct.

	<i>Før lovændringen</i>	<i>Efter lovændringen</i>
Varigt mén på 20 pct.	70.900	118.100
Erhvervsevnetab	99.260	569.000
I alt	170.160	687.100

35-årig lærer får bækkenbrud

Læreren falder på et glat fortov og pådrager sig et bækkenbrud. På skadestidspunktet havde hun en årløn på 250.000 kr. Det varige mén vurderes til 25 pct. og erhvervsevnetabet til 65 pct.

	<i>Før lovændringen</i>	<i>Efter lovændringen</i>
Varigt mén på 25 pct.	88.625	147.625
Erhvervsevnetab på 65 pct.	975.000	1.527.500
I alt	1.063.625	1.675.125

62-årig muremester mister højre arm

Efter et færdselsuheld får muremesteren amputeret den ene arm. Han havde på skadestidspunktet en årsindtægt på 450.000 kr. Det varige mén vurderes til 70 pct. og erhvervsevnetabet til 75 pct.

	<i>Før lovændringen</i>	<i>Efter lovændringen</i>
Varigt mén på 70 pct.	210.928	305.879
Erhvervsevnetab på 75 pct.	820.125	1.721.250
I alt	1.031.053	2.027.129

**Ændrede tabeller for aldersnedskrivning
Erhvervsevnetabs- og forsørger-
tabserstatning**

Når skadelidte har en vis alder, nedsættes kravet på erhvervsevnetabs- og forsørger- tabserstatningen til efterladte nedsættes.

Efter de indtil 1. juli 2002 gældende regler sker der aldersnedskrivning, hvis skadelidte var fyldt 56 år på skadestidspunktet. Alders- nedskrivningen sker med 8,5% for hvert år, skadelidte er ældre end 55 år.

Efter 1. juli 2002 sker der aldersnedskriv- ning allerede fra skadelidte er fyldt 30 år – men til gengæld med en mindre %-sats år for år. Nedskrivningen sker således med 1% pr.

år for skadelidte mellem 30 år og 55 år, mens der fra det fyldte 55. år og til det 70. år sker nedsættelse med yderligere 2% pr. år. Derefter sker der ikke yderligere nedsættelse.

Hvor meget, der skal nedsættes med henholdsvis før og efter 1. juli 2002, fremgår af nedenstående tabel 2.

Ved læsningen af skemaet er det væsentligt at være opmærksom på det generelt højere erstatningsniveau, jf. tabel 1.

Méngodtgørelse

Også tabellen for aldersnedskrivning af mén- godtgørelse er blevet ændret.

Før 1. juli 2002 blev godtgørelsen nedsat med 5% pr. år fra det fyldte 60. år, dog kun indtil det fyldte 69. år.

Efter 1. juli sker der nedsættelse med 1% pr. år fra det fyldte 40. år og frem til det 60. år. Fra det 60. år og til det 70. år nedsættes erstatning- en med yderligere 1% pr. år. Derefter ned- sættes ikke yderligere.

Tabel 2: Skematisk oversigt over aldersned- skrivning ved erhvervsevne- og forsørger- tabs- erstatning

Skadelidtes alder	Nedsættelse i % før 1. juli 2002	Nedsættelse i % efter 1. juli 2002
30 år		1%
35 år		6%
40 år		11%
45 år		16%
50 år		21%
54 år		25%
55 år		28%
56 år	8,5%	31%
57 år	17%	34%
58 år	25,5%	37%
59 år	34%	40%
60 år	42,5%	43%
61 år	51%	46%
62 år	59,5%	49%
63 år	68%	52%
64 år	76,5%	55%
65 år	85%	58%
66 år	93,5%	61%
67 år	100%	64%
68 år	100%	67%
69 år og derover	100%	70%

Tabel 3: Skematisk oversigt over méngodt- gørelse

Skadelidtes alder	Nedsættelse i % før 1. juli 2002	Nedsættelse i % efter 1. juli 2002
40 år		1%
45 år		6%
50 år		11%
55 år		16%
59 år		20%
60 år	5%	22%
61 år	10%	24%
62 år	15%	26%
63 år	20%	28%
64 år	25%	30%
65 år	30%	32%
66 år	35%	34%
67 år	40%	36%
68 år	45%	38%
69 år og derover	50%	40%

Hvor meget, der skal nedsættes med henholdsvis før og efter 1. juli 2002, fremgår af tabel 3.

Ved læsningen af skemaet er det væsentligt at være opmærksom på det generelt højere godtgørelsesniveau, jf. tabel 1.

Ændring af opgørelse for svie- og smerte

Reglen er blevet forenklet, idet der ikke længere skelnes mellem oppegående dage og sengeliggende dage – for hver dag skadelidte er syg, udbetales 135 kr. Begrebet ”syg” skal efter bemærkningerne til lovforslaget forstås i overensstemmelse med gældende ret, dvs., at skadelidte skal være underlagt en eller anden form for behandling. Sygdommen skal kunne dokumenteres ved lægeerklæring el.lign.

Afrundingsbeløbet på dette lave beløb er nedsat fra 10 kr. til 5 kr. for at opnå en mere præcis regulering.

I stedet for den tidligere skønmæssige nedsættelse af beløb over 25.000 kr. er der gennemført et egentligt maksimum på 50.000 kr.

2 ”stationærtidspunkter”

Såvel før som efter 1. juli 2002 bygger erstatningsansvarsloven på et princip om, at der i en periode ydes midlertidige ydelser (løbende), men at der på et tidspunkt sker en kapitalisering af det fremtidige tab.

Derudover er der en hovedsondring mellem erstatningen for den nedsatte evne til at opnå indtjening på arbejdsmarkedet og en godtgørelse for den gene, som er påført den skadelidte i form af påvirkningen af helbredstilstanden.

For den nedsatte indtjeningsevne ydes den midlertidige ydelse i form af tabt arbejdsfortjeneste, som på et tidspunkt kapitaliseres i en erhvervsevnetabs erstatning, hvis skadelidte antages at have et varigt erhvervsevnetab på 15% eller mere.

For genen i forbindelse med påvirkningen af helbredet ydes midlertidigt erstatning for helbredelsesudgifter og ”andet tab” samt godtgørelse for svie og smerte. Disse midlertidige ydelser kapitaliseres på et tidspunkt til mén-godtgørelse, hvis skadelidte har en méngrad på 5% eller mere.

Det afgørende nye efter 1. juli 2002 er, at det medicinske stationærtidspunkt ikke længere er afgørende for erstatningen for den mistede eller nedsatte indtjeningsevne. Den midlertidige ydelse – tabt arbejdsfortjeneste – ydes, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Hvis det må antages, at der er et varigt erhvervsevnetab, ydes erstatningen indtil det tidspunkt, hvor det er muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over skadelidtes fremtidige erhvervsevne. Såvel skadelidte som skadevolder kan indhente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen, og denne udtalelse skal så vidt muligt afgives inden 1 år og senest 2 år efter fremsættelse af anmodning om en udtalelse. Hvis den erhvervsmæssige situation ikke er afklaret, kan Arbejdsskadestyrelsen afgive en midlertidig udtalelse. Men kun, hvis der ”foreligger særlige omstændigheder”.

Pointen ved ændringen er således, at der først tages stilling til det endelige erhvervsevnetab, når der er klarhed over skadelidtes revaliderings- og omskolingsmuligheder. Og i den tid, der medgår dertil, har skadelidte krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Et centralt element i reglen er, at erhvervsevnetabsprocenten efter erstatningsansvarsloven og efter Lov om følger af arbejdsskade bliver identiske. Som altovervejende hovedregel vil der derfor blive den samme erhvervsevnetabsprocent i relation til de 2 love. Der vil dog muligvis undtagelsesvis blive forskel, hvis der anlægges forskellige vurderinger af betydningen af forudbestående lidelser, hvilket dog i henhold til betænkningen ikke forventes at ville blive tilfældet.

Udvidet adgang til genoptagelse

En erstatningssag, der er afsluttet, kan i visse tilfælde kræves genoptaget af skadelidte.

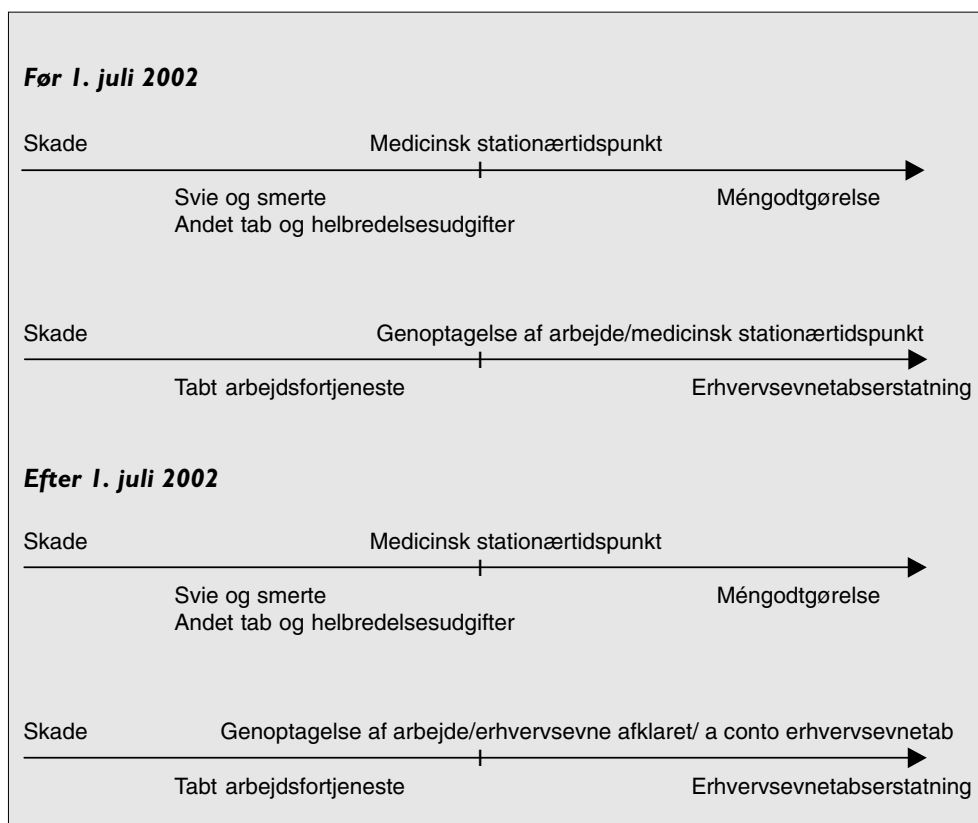
Efter 1. juli 2002 forudsætter genoptagelse, at "sagens faktiske omstændigheder" ændrer sig væsentligt i forhold til dem, der blev lagt til grund ved sagens afslutning. I forhold til den gældende regel er adgangen til genoptagelse udvidet, idet også ændringer i andet end helbredstilstanden kan bevirke genoptagelse. Det kan for eksempel være en ændret vurdering af den faktiske erhvervsevne, der ikke nødvendigvis er begrundet i helbredsændringer.

Alle udgiftsposter kan som udgangspunkt kræves genoptaget. Men en sag kan kun genoptages, hvis enten méngraden eller erhvervsevnetabet forhøjes.

I tilfælde, hvor der tidligere er givet en erhvervsevnetabsberstatning for en erhvervsevnetabsprocent over 15%, genopstår retten til tabt arbejdsfortjeneste ikke. Baggrunden for denne regel er, at skadelidte i disse tilfælde på skadestidspunktet er overgået fra midlertidige til varige ydelser.

Genoptagelse af posterne helbredelsesudgifter og andet tab samt svie og smerte forudsætter, at sagen i øvrigt genoptages på grund af ændringer i helbredstilstanden. En sag kan altså ikke genoptages alene, for så vidt angår yderligere krav på disse poster.

Vurderingen af, om genoptagelse kan ske, skal ske for hver udgiftspost for sig. Det skal således vurderes, om der er ændrede forhold angående hver enkelt post, som begæres gen-

optaget. Er helbredstilstanden uændret, men erhvervsevneprocenten ændret, kan erhvervsevnetabsberstatningen genoptages – men ikke ménogdtgørelsen.

Det forudsættes, at erhvervsevnetabsprocenten fastsættes ud fra en vurdering af den faktiske evne til at arbejde. Bortfald af forskellige arbejdstilbuds- og støtteordninger og ændrede konjunkturforhold eller andre forhold, der er skaden uvedkommende, kan derfor ikke i sig selv begrunde en genoptagelse af en sag.

Med ændringen tilsigtes det efter forarbejderne at etablere en retstilstand, der svarer til almindelige regler om retskraft. Kunne eller burde et anbringende have været gjort gældende, kan sagen ikke genoptages. Ændringer i lovgivningen, retspraksis eller samfundsmæssige konjunkturer kan heller ikke bevirke genoptagelse. Reglen svarer endvidere til den almindelige aftaleretlige forudsætningslære og vil således også omfatte forlig med saldo-kvittering.

Forsørgertabsberstatning og overgangsbeløb ved dødsfald

Minimumserstatningen ved forsørgertab er hævet svarende til de øvrige forhøjelser i loven.

Efter de før 1. juli 2002 gældende regler kan der ikke kræves forsørgertabsberstatning, såfremt afdøde var 70 år eller derover – efter 1. juli 2002 kan der kræves 30% for personer over 69 år, jf. tabel 2.

Der til kommer, at der som noget nyt er indført en ret til et overgangsbeløb. Der er tale om et engangsbeløb på 111.000 kr. Beløbet gives som udgangspunkt til den efterlevende ægtefælle eller samlever. Efterlader afdøde sig ikke ægtefælle eller samlever, kan beløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, tilkendes en anden efterladt person, eksempelvis forældre til børn.

Beløbet er tænkt til at skulle dække uforud-

sete udgifter, som et dødsfald medfører, herunder begravelsesudgifter, som ikke samtidig kan kræves erstattet.

Overgangsbeløbet kan kumuleres med forsørgertabsberstatning.

Satser

Efter 1. juli 2002 skal erstatningsbeløb fastsættes på baggrund af de beløb, der er gældende på udbetalingstidspunktet. Beløbet forrentes fra forfaldstidspunktet, som er 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse.

Beløb, der rent faktisk opreguleres indtil udbetalingstidspunktet, kan kun kræves forrentet for perioden mellem den sidst foretagne opregulering og betalingstidspunktet.

Forelæggelse af sager for Arbejdsskadestyrelsen

Der er indført regler om forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen, som svarer til reglerne i Lov om sikring mod følger af Arbejdsskade, og det er tanken, at de skal praktiseres på samme måde.

Det betyder, at i sager, hvor der er fastsat en erhvervsevnetabsprocent i forbindelse med behandling af en arbejdsskadesag, kan denne procent – medmindre forholdene har ændret sig væsentligt – kunne lægges til grund ved vurderingen af erhvervsevnetabet efter erstatningsansvarsloven. Under alle omstændigheder vil retten til tabt arbejdsfortjeneste være ophørt senest ved styrelsens første afgørelse om spørgsmålet.

Skadelidte og skadevolder har ret til aktindsigt i styrelsens sag efter reglerne om partsaktindsigt i forvaltningsloven.

Tabsbegrænsningspligt

Efter den nye lovs § 5 skal der ved fastsættelsen af skadelidtes erhvervsevnetab tages hensyn til ”muligheden for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende”. Der

er således en lovfæstet pligt for skadelidte til at begrænse sit erhvervsevnetab gennem deltagelse i de revalideringsmuligheder og aktiveringsmuligheder mv., som tilbydes. Det er tilkendegivet, at ”Ændringen af § 5 får afsmittende virkning på fastlæggelsen af den tabsbegrænsningspligt, der gælder efter almindelige regler vedrørende tabt arbejdsfortjeneste efter § 2”.

I betænkningen er det tilkendegivet, at såfremt skadelidte uden rimelig grund nægter at deltage i de aktiveringstilbud, som findes, eller trækker sagen på grund af forhold på skadelidtes side ud, således at f.eks. revalidering forsinkes, vil dette efter omstændighederne kunne medføre, at retten til tabt arbejdsfortjeneste fortabes, uanset at det endnu ikke – heller ikke midlertidigt – er muligt at vurdere erhvervsevnetabet. Skadelidte har altså en pligt til at medvirke til en afklaring af spørgsmålet.

Skadelidte har ikke pligt til at finansiere omkostninger til revalidering – tabsbegrænsningspligten gælder kun i det omfang, det kan ske, uden at skadelidte selv skal afholde omkostninger. Det er således de helt eller delvist offentligt finansierede aktiviteter, der kommer på tale. Det er påpeget, at der ikke er regres for afholdte udgifter til revalidering.

A conto udbetalinger og modregning

Skadelidte har krav på a conto-udbetaling, hvis det – forinden endelig opgørelse kan finde sted – er givet, at skadevolder i alt fald skal betale en del af det krævede beløb. Et sådant udbetalt beløb kan ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter.

Modregningsbegrænsningen bevirker eksempelvis, at i en sag, hvor skadelidte har et erhvervsevnetab i størrelsesordenen 15%, må skadevolder enten betale tabt arbejdsfortjeneste, indtil erhvervsevnetabet er afgjort af Arbejdsskadestyrelsen – eller udbetale en er-

hvervsevnetabs erstatning på 15% – med risiko for efterfølgende at skulle betale tabt arbejdsfortjeneste, hvis det viser sig, at erhvervsevnetabsprocenten er under 15%.

Flere differencekrav

Da satsene i erstatningsansvarsloven er blevet hævet op over niveauet i arbejdsskadesystemet, vil der komme flere ”difference-krav”.

Konsekvensen for forsikringspræmierne

Det er selvsagt det enkelte forsikrings-selskab, som vurderer, hvor meget forsikringspræmierne vil stige som konsekvens af lovændringen, og der vil være stor forskel på brancher. Præmieforhøjelserne vil nemlig være afhængige af, hvor meget af præmien, som går til at udbetale personskadeerstatning.

Et af de områder, hvor der forventes de største stigninger, er bilforsikringerne. Forsikringsoplysningen har på baggrund af forespørgsler i en række selskaber vurderet, at der vil komme en stigning på bilforsikringerne på 10-20 pct. af den samlede præmie for ansvars- og kaskoforsikringen.

Et andet område, hvor der kan forventes stigninger, er på erhvervsforsikringer, men her må der forventes stor spredning i, hvor meget forsikringerne stiger. En rådgiveransvarsforsikring er således ikke nær så belastet af udgifter til personskader som for eksempel en landbrugsforsikring. På erhvervsområdet kan der også forventes stigninger i konsekvens af ændringen af arbejdsskadelovgivningen, jf. nedenfor.

Men også andre forsikringstyper vil blive ramt – for eksempel hundeansvarsforsikringer, familieforsikringer og bygningsforsikringer.

Lov om ændring af lov om sikring mod følger af arbejdsskade

L488 af 29. maj 2001

Den 29. maj 2001 vedtog Folketinget lov om ændring af lov om sikring mod følger af arbejdsskade, L488. Loven trådte som hovedregel i kraft den 1. juli 2001, men bestemmelsen vedrørende erstatning for varigt mén træder dog først i kraft den 1. juli 2002 – samtidig med ændringen af erstatningsansvarsloven.

Loven indebærer, at en klage over en af Arbejdsskadestyrelsen truffet afgørelse – inden sagens forelæggelse for Den Sociale Ankestyrelse – skal forelægges Arbejdsskadestyrelsen med henblik på at afgøre, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold.

Forhøjelse af godtgørelsen for varigt mén, således at en méngrad på 100 pct. herefter vil udløse en godtgørelse på 573.500 kr. (grundbeløb).

Samtidig indebærer loven en ændring af den regel, hvorefter godtgørelsen for varigt mén reguleres som følge af skadelidtes alder. Reguleringen svarer til reguleringen efter erstatningsansvarsloven.

Lovforslag af 28. februar 2002

Den 28. februar 2002 fremsatte beskæftigelsesministeren forslag til lov om ændring af lov om sikring mod følger af arbejdsskade og lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl., L 146.

Lovforslaget indeholder følgende elementer:

- 1) Tiltag til nedsættelse af sagsbehandlingstiden for en arbejdsskadesag.
- 2) En udvidelse af den personkreds, som omfattes af forsikringsordningen.
- 3) En udvidelse af adgangen til dækning af behandlingsudgifter m.m.

Herudover indeholder lovforslaget en bestemmelse, hvorefter midlertidige erstatninger for nedsat erhvervsevne skal fastsættes

svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen på 25 pct.

Det følger af det under 1)-3) anførte, at hensigten med lovforslaget i en vis udstrækning er identisk med hensigten med det lovforslag (L 24), som Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre fremsatte den 11. december 2001. Det forlydes fra Arbejdsskadestyrelsen, at lovforslaget ikke vil blive fremmet i indeværende folketingssamling.

Arbejdsskadeudvalg

Beskæftigelsesministeren har i februar 2002 besluttet at nedsætte et nyt arbejdsskadeudvalg.

Udvalget skal i henhold til sit kommissorium primært overveje en ændring af ulykkesbegrebet, herunder muligheden for at samle de nuværende skadebegreber *ulykker*, *kortvarige skadelige påvirkninger* og *pludselige løfteskader* i ét arbejdsskadebegreb. Endvidere skal udvalget overveje, om en eventuel merudgift som følge af et nyt arbejdsskadebegreb kan finansieres gennem andre justeringer af regelsættene inden for arbejdsskadeområdet.

I henhold til kommissoriet, bør udvalgets forslag foreligge inden 1. juni 2002.

Betænkning om godtgørelse til efterladte ved dødsfald

Den 23. marts 2001 nedsatte Justitsministeriet en arbejdsgruppe, som fik til opgave at belyse og overveje spørgsmålet om at indføre en hjemmel i erstatningsansvarsloven til at tilkende efterladte en tortlignende godtgørelse. Det tilkendegives i kommissoriet, at en sådan godtgørelse vil fravige erstatningsansvarslovens princip om, at efterladte ikke kan få godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

Justitsministeriets arbejdsgruppe om godtgørelse til efterladte ved dødsfald afgav betænkning den 22. februar 2002 til Justitsmini-

steren. Betænkningen ligger på Justitsministeriets hjemmeside, www.jm.dk/publikationer/bet1412.

Betænkningen er udarbejdet ud fra 2 hovedsynsvinkler. Dels spørgsmålet om muligheden for at få erstatning for personskade i form af psykiske skader, dels spørgsmålet om en særlig hjemmel til en godtgørelse til efterladte.

Erstatning for psykiske personskade

Arbejdsgruppen har i betænkningen overvejet, om der i stedet for eller ved siden af en godtgørelsesregel bør ske en lovregulering af de efterlattes muligheder for at få erstatning for personskade i form af psykiske skader som følge af et dødsfald.

Efter retspraksis kan de efterladte i dag i begrænset omfang få erstatninger for sådanne skader efter de almindelige regler i erstatningsansvarsloven. Men det forudsætter, at de efterladte selv har lidt fysisk overlast i forbindelse med dødsfaldet eller har været i fare derfor.

Retspraksis i Danmark har hidtil fulgt en restriktiv praksis med hensyn til at tilkende erstatning for psykiske skader i forbindelse med, at en anden person bliver dræbt.

Arbejdsgruppen peger på, at retspraksis på arbejdsskadeområdet er mindre restriktiv, ligesom der redegøres for, at praksis i de øvrige nordiske lande er mindre restriktiv.

Det tilkendegives, at arbejdsgruppen finder det mest hensigtsmæssigt, at det som hidtil overlades til retspraksis at fastlægge indholdet af dansk rets almindelige erstatningsregler, herunder også i hvilket omfang, der kan gives erstatning for psykiske skader. Arbejdsgruppen tilkendegiver den opfattelse, at det vil være naturligt, at domstolene i den forbindelse inddrager udviklingen i de andre nordiske lande samt udviklingen på arbejdsskadeområdet.

Arbejdsgruppen forudsætter, at den foreslåede godtgørelsesregel ikke vil være til hin-

der for en udvikling i retspraksis mod i videre omfang end i dag at give erstatning for psykiske skader. Det angives, at hvis en eller flere efterladte får en egentlig personskade som følge af dødsfaldet, vil der uanset indførelsen af den foreslåede godtgørelsesregel kunne være behov for at give erstatning og godtgørelse herfor efter de almindelige regler i erstatningsansvarsloven.

Godtgørelsesregel

Betænkningens lovudkast er formuleret således:

”§ 26 a. Den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed forvolder en andens død, kan pålægges at betale en godtgørelse til efterlevende, der stod den afdøde særligt nær.

Stk. 2. Ved vurderingen af, om der skal betales godtgørelse efter stk. 1, og ved fastsættelsen af godtgørelsens størrelse, skal der lægges særlig vægt på karakteren af skadevolderens handling og på den lidelse eller krænkelse, som må antages at være påført den eller de efterlevende.”

I betænkningen er der således lagt op til en snæver adgang til, at pårørende, der stod afdøde „særligt nær“, kan få en godtgørelse i tilfælde, hvor en ansvarlig skadevolder ved forsæt eller grov uagtsomhed har forvoldt en persons død. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at en godtgørelse, der omfatter andre end nære pårørende til afdøde, vil få alt for vidtgående og uoverskuelige konsekvenser. I betænkningen er som personer, der må antages at stå ”særligt nær” nævnt ægtefælle, samlever, børn og forældre. Derudover tilkendegives, at andre efter omstændighederne kan have haft et så nært forhold til afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Som eksempel nævnes en bror eller søster, der som voksen i mange år har haft bolig sammen med den afdøde.

Det er arbejdsgruppens forslag, at der kun skal udbetales godtgørelse, såfremt dødsfal-

det er forvoldt ved forsæt eller grov uagtsomhed. Det er opfattelsen i arbejdsgruppen, at det navnlig er i disse tilfælde, der normalt vil være tale om en ekstraordinær psykisk belastning af de efterladte. Ved vurderingen skal der således lægges vægt på karakteren af skadevolderens handling. Det er opfattelsen, at forsætlige drab som udgangspunkt vil være omfattet af reglen. Skal dødsfald forvoldt ved grov uagtsomhed være omfattet, forudsættes det, at der – ud over den grove uagtsomhed – konkret er tale om omstændigheder, der må antages at indebære en særlig belastning og/eller krænkelse af de efterladte. Som eksempler nævnes tilfælde, hvor den afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle overgreb inden døden eller er død på en særlig pinefuld måde. Det angives, at der også kan lægges vægt på, om de efterladte har været til stede, da ofret blev dræbt eller er kommet til stede umiddelbart efter.

Der er ikke i lovteksten fastsat et beløb på godtgørelsen, men det er forudsat i betænkningen, at godtgørelsen normalt maksimalt kan udgøre 100.000 kr.

Høring

Betænkningen er sendt i høring med høringsfrist til 5. april 2002.

F&P har afgivet høringssvar den 22. marts 2002 og har i den forbindelse tilkendegivet, at det er opfattelsen, at baggrunden for iværksættelsen af arbejdet var meget spinkelt, og at det er tvivlsomt, om der er behov for en generel godtgørelsesregel. Såfremt der imidlertid er et politisk ønske om at indføre en særlig godtgørelsesregel, har F&P tilkendegivet, at man kan tilslutte sig betænkningens forslag.

F&P har i forbindelse med udvalgsarbejdet skønnet, at den foreslåede regel ikke i sig selv vil give grundlag for præmiestigninger for ansvarsforsikringer, jf. betænkningen s. 75. I høringssvaret er det tilkendegivet, at det ved skønnet – som det også fremgår af betænkningen – er forudsat, at forsikringsselskaberne, som følge af reglens begrænsede anvendelsesområde, kun i yderst få sager om året vil skulle udbetale godtgørelse, og at forsikringsselskaberne kun i begrænset omfang vil blive inddraget i retstvister om tilkendelse af godtgørelse. Det er dog samtidig tilkendegivet, at det kan befrygtes, at der vil blive en række sager, hvor forsikringsselskaber vil blive inddraget. Dette kan ikke mindst blive tilfældet på motoransvarsforsikringer på grund af den umiddelbare hæftelse i forhold til skadelidte, jf. færdselslovens § 108.